

วารสาร นาคบุตรปริทรรศน์

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

NARBHUTPARITAT JOURNAL

Nakhon Si Thammarat Rajabhat University

ปีที่ 14 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม - สิงหาคม 2565 Vol. 14 No. 2 May - August 2022

Received: July 23, 2022

Revised: August 9, 2022

Accepted: August 22, 2022

การวิเคราะห์ต้นทุนและกระบวนการสร้างมูลค่า
เพื่อเพิ่มโอกาสและศักยภาพงานจักสานย่านลิเภา

Cost Analysis and the Value Creation Processes
to Increase Opportunity and Potential of Yan Lipao Handicrafts

มัลลิกา คงแก้ว*

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

*ผู้ประสานงานหลัก (Corresponding Author) E-mail: malica_2011@hotmail.com

Manlika Khongkaew*

Faculty of Management Sciences, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University

บทคัดย่อ

การวิเคราะห์ต้นทุนและกระบวนการสร้างมูลค่าเพื่อเพิ่มโอกาสและศักยภาพงานจักสานย่านลิเภาในโครงการส่งเสริมศิลปาชีพในพื้นที่ตำบลนาเคียน อำเภอมะนิง จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ต้นทุนและกระบวนการสร้างมูลค่าเพิ่มงานจักสานย่านลิเภา ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยช่างจักสานในชุมชนตำบลนาเคียนจำนวน 5 คน กลุ่มวิสาหกิจชุมชนจักสานย่านลิเภาผู้รับซื้อผลิตภัณฑ์จากช่างจักสานนำมาตกแต่งจำนวน 1 กลุ่ม ใช้การเลือกแบบเจาะจง และผู้เชี่ยวชาญด้านงานศิลปะวัฒนธรรมและการตลาดสินค้าชุมชนจำนวน 4 คน การรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง การสัมภาษณ์แบบสนทนากลุ่ม และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลต้นทุนใช้กระบวนการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา และการสังเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นในกรอบแนวคิดการวิจัยที่กำหนดไว้ ผลการวิจัยพบว่าต้นทุนในการผลิตกระเป๋า ย่านลิเภา ขนาดใหญ่ 1 ใบ ประกอบด้วย วัตถุดิบย่านลิเภาจำนวน 200 บาท ค่าแรงงานทางตรงในการจักสาน 10,125 บาท ค่าใช้จ่ายผลิต (ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำยาเคลือบกระเป๋าและค่าเสื่อมราคาวัสดุอุปกรณ์) จำนวน 130 บาท รวมต้นทุน (ก่อนการตกแต่ง) 10,455 บาท ต้นทุนการตกแต่งหากเป็นการทำหูกกระเป๋าที่ใช้เงินถมทองมีต้นทุนการทำ 2,636 บาท ถ้าไม่ใช้เงินถมทองต้นทุนการทำ 1,436 บาท ต้นทุนหลังการผลิตที่เป็นต้นทุนด้านการตลาดเพื่อนำผลิตภัณฑ์สู่กลุ่มลูกค้า 120 บาท ต่อใบ ต้นทุนกระเป๋า ย่านลิเภา ไม่รวมค่าถมเงินถมทอง 12,011 บาทต่อใบ หากรวมค่าถมเงินถมทอง 13,211 บาท ต่อใบ กระบวนการสร้างมูลค่าได้แก่ การสำรวจความต้องการของตลาด การปรับรูปแบบโดยนักออกแบบผลิตภัณฑ์ การออกแบบโดยใช้นวัตกรรมผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่

คำสำคัญ: วิเคราะห์ต้นทุน; กระบวนการสร้างมูลค่าเพิ่ม; งานจักสานย่านลิเภา

Abstract

This qualitative research aims to analyze costs and value creation processes of Yan Lipao handicrafts. There were Informants as follows (a) five artisans in the Nakien Community, (b) members of a retailer group of Small and Micro Community Enterprise (purposely selected), and (c) four experts in culture and community marketing. Instruments were a structured-interview protocol, a focus group interview, and an in-depth interview. The cost data analysis method uses a content analysis process and synthesizes the data based on the framework of this study. The results indicated that the cost of producing large one consisted of Yan Lipao raw material 200 baht, basketry labor 10,125 baht, production cost (electricity, basket finisher, and depreciation expenses) 130 baht. Total cost before decoration 10,455 baht. The cost of a silver-niello decorated bag handle was 2,636 baht, and the cost for a non-silver-niello-decorated bag handle was 1,436 baht. The marketing cost for product distribution was 120 baht. The cost of Yan Lipao bag 12,011 baht for a non-silver-niello-decorated, and 13,211 baht for a non-silver-niello-decorated one. The processes of value creation ranged from marketing research, modification of style by a designer, design innovation, to release of a new product.

Keywords: Cost analysis; Value creation process; Yan Lipao handicrafts

บทนำ

รัฐบาลได้มีการกำหนดกระบวนทัศน์ในการพัฒนาประเทศภายใต้แนวคิด “ประเทศไทย 4.0” พัฒนาเศรษฐกิจใหม่เป็นยุทธศาสตร์ที่เน้นการสร้าง ความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน อย่างเป็นรูปธรรมตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การขับเคลื่อนเศรษฐกิจบนพื้นฐานของการใช้องค์ความรู้ การศึกษา สร้างสรรค์งานและการใช้ทรัพย์สินทางปัญญาที่เชื่อมโยงกับพื้นฐานทางวัฒนธรรม จากการศึกษาที่มีต้นทุนทางสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งการพัฒนางานฝีมือจักสานย่านลิเภาภายใต้โครงการส่งเสริมศิลปาชีพ เป็นการนำคุณค่าทางวัฒนธรรม มาสร้างมูลค่าเพิ่ม การออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่เพื่อนำเสนออัตลักษณ์ การนำเอาคุณค่างานฝีมือและหัตถกรรมที่แสดงถึงความเก่าแก่เป็นงานต้นแบบ การพัฒนาขึ้นใหม่เป็นการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง หรือทำให้ได้ผลิตภัณฑ์ใหม่ หรือทำให้ผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่ดีขึ้นกว่าเดิม (Anantawaraphong, 2017) การใช้นวัตกรรมขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศตามนโยบายประเทศไทย 4.0 ไปสู่การเป็น Smart Enterprises และ Startups ที่มีศักยภาพสูง (Thailand 4.0, 2021)

การจักสานย่านลิเภาจัดว่าเป็นงานฝีมือขั้นเยี่ยมของชาวภาคใต้ ในปี 2513 สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงมีพระราชดำริ ให้สอนการจักสานย่านลิเภาในโครงการศิลปาชีพ มีการพัฒนารูปแบบได้อย่างสวยงามประณีต เป็นที่นิยมอย่างกว้างขวางทั้งระดับท้องถิ่น ภูมิภาค และทั่วประเทศ สถานที่ที่พบย่านลิเภาได้มากทางภาคใต้ได้แก่ จังหวัดนครศรีธรรมราช สตูล สงขลา ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส เป็นต้น งานจักสานย่านลิเภาในโครงการส่งเสริมศิลปาชีพที่ดำเนินงานในรูปแบบวิสาหกิจชุมชนมักประสบปัญหา ไม่สามารถทำการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิต กำหนดราคาเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ อีกทั้งยังปรับตัวไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในการใช้เทคโนโลยี ขาดการวิเคราะห์คู่แข่งและสภาพแวดล้อมภายนอกไม่มีการเก็บข้อมูลหรือวิจัยตลาด ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงของวงจรชีวิตผลิตภัณฑ์ทำให้สินค้าล้าสมัยเร็วยิ่งขึ้น การเปลี่ยนแปลงความต้องการลูกค้า ปัญหาด้านองค์ประกอบการตลาดตัวผลิตภัณฑ์ไม่หลากหลาย คุณภาพไม่คงที่ ด้านราคาไม่สอดคล้องความต้องการ ด้านช่องทางการขายไม่เพียงพอขาดทักษะในการขาย ทำให้ที่ตั้งไม่สะดวกขาดความโดดเด่น ด้านการสื่อสารและการส่งเสริมการตลาดไม่เพียงพอและยังขาดการประเมินผลและการสร้างตัวชี้วัดตามเป้าหมายทางการตลาด (Na Ayutthaya, 2018)

การขาดองค์ความรู้ในการบริหารงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทำให้เสียโอกาสในการพัฒนาและเพื่อสร้างศักยภาพในการเติบโตทางการตลาดให้แก่กลุ่ม การใช้ข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อวิเคราะห์ต้นทุนผลิตจะทำให้มีการกำหนดราคาขายได้อย่างเหมาะสม เป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์ในอนาคต

จากปัญหาการขาดศักยภาพการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิต การกำหนดราคาเชิงกลยุทธ์ทางการตลาด การใช้กระบวนการวิเคราะห์ต้นทุนเพื่อเพิ่มโอกาสและมูลค่าเพิ่มให้งานฝีมือและหัตถกรรม จึงเป็นแนวทางส่งเสริมกลุ่มวิสาหกิจชุมชนให้สามารถกำหนดต้นทุนการผลิตที่จ่ายเป็นต้นทุนและต้นทุนทางวัฒนธรรมที่เกิดจากภูมิปัญญา งานฝีมือและหัตถกรรม เพื่อให้สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้มีกระบวนการคิดอย่างมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการพัฒนา ด้านความคิดสร้างสรรค์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้าสู่การเพิ่มมูลค่าตามนโยบายเศรษฐกิจใหม่ประเทศไทย 4.0 ให้ผลิตภัณฑ์ชุมชน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ต้นทุนงานจักสานย่านลิเภาในโครงการส่งเสริมศิลปาชีพ
2. เพื่อวิเคราะห์กระบวนการสร้างมูลค่าเพิ่มงานจักสานย่านลิเภาในโครงการส่งเสริมศิลปาชีพ

ระเบียบวิธีการวิจัย

กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพมีขั้นตอนการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ขั้นตอนดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนดังนี้ 1) วิเคราะห์สถานการณ์ต้นทุนงานจักสานย่านลิเภา มีวัตถุประสงค์เพื่อจำแนกประเภทต้นทุน วิเคราะห์ต้นทุน และคำนวณต้นทุนต่อหน่วยของงาน

จักสานย่านลิเภา 2) การสรุปผลต้นทุนงานจักสานย่านลิเภาในโครงการส่งเสริมศิลปาชีพเพื่อการสร้างมูลค่าเพิ่มจากการวิเคราะห์ต้นทุน 3) กระบวนการสร้างมูลค่าเพิ่มงานจักสานย่านลิเภาใช้เป็นการนำผลการวิเคราะห์ต้นทุนที่ได้มาสรุปกระบวนการสร้างมูลค่าเพิ่ม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ได้ทำการวิเคราะห์สถานการณ์ต้นทุนงานจักสานย่านลิเภา มีผู้ให้ข้อมูลแต่ละขั้นตอนดังนี้ 1) การวิเคราะห์สถานการณ์ต้นทุนข้อมูลต้นทุนการผลิตย่านลิเภาเริ่มการผลิตผู้ให้ข้อมูลคือ ช่างจักสานที่อาศัยอยู่ในชุมชนตำบลนาเคียน จำนวน 5 คน เกณฑ์ในการคัดเลือกจากช่างจักสานที่ยัง คงประกอบอาชีพการจักสานย่านลิเภาในปัจจุบันเพื่อทำการสัมภาษณ์ (Interview) ให้ได้ข้อมูลต้นทุนที่ใช้ในการจักสานย่านลิเภาประกอบด้วยวัตถุดิบที่นำมาใช้ แรงงานที่ใช้ในการผลิตและค่าใช้จ่ายผลิตที่เกิดขึ้นจากกระบวนการจักสาน 2) ข้อมูลต้นทุนการตกแต่งผลิตภัณฑ์เพื่อให้พร้อมในการจำหน่าย ผู้ให้ข้อมูลเป็นกลุ่มผู้รับซื้อผลิตภัณฑ์เริ่มผลิตนำมาตกแต่งพร้อมจำหน่ายจำนวน 1 กลุ่ม มีสมาชิก 12 คน ใช้การเลือกแบบเจาะจงได้แก่กลุ่มจักสานย่านลิเภาป่าตัน เป็นการสัมภาษณ์แบบสนทนากลุ่มเพื่อให้ได้ข้อมูลต้นทุนการตกแต่งผลิตภัณฑ์ต่อจากกระบวนการผลิตในขั้นตอนที่ 1 และ 3) กระบวนการสร้างมูลค่าเพิ่มงานจักสานย่านลิเภาใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ ประธานวัฒนธรรมจังหวัดนครศรีธรรมราช อาจารย์ด้านการตลาด เจ้าของโรงแรมผู้ใช้ผลิตภัณฑ์ชุมชนในธุรกิจโรงแรม เพื่อเสนอความคิดเห็นในกระบวนการสร้างมูลค่าเพิ่มจำนวน 4 คน เกณฑ์การเลือกตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกในกระบวนการสร้างมูลค่าเพิ่มในมุมมองผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานจักสานย่านลิเภา

การสร้างเครื่องมือวิจัย

เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึกข้อมูลต้นทุนในการจักสานย่านลิเภาโดยใช้แบบสัมภาษณ์ในเรื่องต้นทุนการผลิตตั้งแต่เริ่มการผลิต ประกอบด้วยวัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานที่ใช้ในการผลิต ค่าใช้จ่ายผลิตที่เกิดขึ้นและรายได้จากการจำหน่าย 2) แบบสัมภาษณ์การสนทนากลุ่ม (Focus Group) บันทึกข้อมูลต้นทุนการตกแต่งผลิตภัณฑ์เพื่อให้พร้อมจำหน่ายใช้ และ 3) แบบสัมภาษณ์เชิงลึกในกระบวนการสร้างมูลค่าเพิ่ม ในประเด็นกระบวนการสร้างมูลค่าเพิ่ม ความคุ้มค่าในการสร้างมูลค่าเพิ่ม มุมมองการพัฒนาการจักสานย่านลิเภา ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ต้นทุนและกระบวนการสร้างมูลค่าเพิ่มงานฝีมือและหัตถกรรม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถาม
2. สร้างข้อคำถามจากนิยามศัพท์ในส่วนประกอบต้นทุนประกอบด้วยวัตถุดิบ ค่าแรงงานและค่าใช้จ่ายผลิต ต้นทุนการตกแต่งและต้นทุนหลังการผลิต เพื่อใช้ในการวิเคราะห์และกระบวนการสร้างมูลค่าเพิ่ม
3. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลตามวัตถุประสงค์งานวิจัย

การทดสอบคุณภาพเครื่องมือ

การทดสอบคุณภาพเครื่องมือด้านความเที่ยงตรง (Validly) ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเนื้อหาโดยพิจารณาความครบถ้วน ความเหมาะสมและภาษาที่ใช้ในการถาม การตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้การสัมภาษณ์ซ้ำสองครั้งมาหาค่าร้อยละของความคงที่ของข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยนี้ประกอบด้วย

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ใช้การรวบรวมข้อมูลโดยตรงจากการลงพื้นที่จากช่างจักสานย่านลิเภาในตำบลนาเคียนเป็นข้อมูลการใช้ต้นทุนการผลิตย่านลิเภาเมื่อเริ่มทำการผลิต กลุ่มจักสานย่านลิเภาเป็นข้อมูลต้นทุนเมื่อนำผลิตภัณฑ์ย่านลิเภามาตกแต่งให้พร้อมในการจัดจำหน่ายข้อมูลการสนทนากลุ่มในด้านต้นทุนหลังการผลิตและการตลาดเพื่อนำผลิตภัณฑ์สู่กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย กระบวนการสร้างมูลค่าเพิ่มผลิตภัณฑ์ย่านลิเภาจากผู้เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมผลิตภัณฑ์จากย่านลิเภา การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้ การวิเคราะห์ภาพรวม หากพบข้อมูลที่ไม่ชัดเจน

จะจัดเก็บข้อมูลเพิ่มเติมอีกครั้งโดยใช้วิธีการตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) และจากกลุ่มตัวอย่างคนเดียวกันจากผู้ช่วยนักวิจัยเพื่อเป็นการยืนยันในข้อมูลที่ได้รับว่ามีความถูกต้อง

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) คือการรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร รายงานการวิจัยที่ผู้ทรงคุณวุฒิได้ทำการวิจัยไว้รวมถึงงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง การศึกษาจากหนังสือ เอกสาร ตำรา บทความวิชาการจากสถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเปรียบเทียบและอ้างอิงได้ใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลต้นทุนเพื่อให้ได้ต้นทุนรวมต่อผลิตภัณฑ์จากแบบสัมภาษณ์ช่างจักสานย่านลิเภา ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลใช้การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสัมภาษณ์ (In-depth Interview) และนำข้อมูลที่รวบรวมได้มานำเสนอข้อมูลในรูปแบบการบรรยาย และสรุปผลการวิจัยวัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง และค่าใช้จ่ายผลิต Archawanantakul (2017, P.5)

ต้นทุนการผลิต = วัตถุดิบทางตรง + ค่าแรงงานทางตรง + ค่าใช้จ่ายผลิต

การวิเคราะห์ต้นทุนการตกแต่งผลิตภัณฑ์เพื่อให้พร้อมในการจำหน่ายและการกำหนดราคาขายที่เหมาะสม ใช้การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสัมภาษณ์การสนทนากลุ่มผู้รับซื้อผลิตภัณฑ์ และนำข้อมูลที่รวบรวมได้มานำเสนอข้อมูลในรูปแบบการคำนวณ การบรรยาย และสรุปผลการวิจัย รวมถึงต้นทุนหลังการผลิต ซึ่งหมายถึง ต้นทุนทางการตลาดทั้งหมดที่จะนำผลิตภัณฑ์สู่กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย 1) ต้นทุนในการจัดซื้อหรือจัดหาสินค้า 2) ต้นทุนทางการตลาด 3) ต้นทุนในการบริหาร 4) ต้นทุนทางการเงินและ 5) ต้นทุนทางการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์

การวิเคราะห์กระบวนการสร้างมูลค่าเพิ่มผลิตภัณฑ์จักสานย่านลิเภาจากแบบสัมภาษณ์เชิงลึก กระบวนการสร้างมูลค่าเพิ่มผลิตภัณฑ์จักสานย่านลิเภาใช้การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้จากการสัมภาษณ์นำมาสรุปผลเป็นรูปแบบการสร้างมูลค่าเพิ่มผลิตภัณฑ์จักสานย่านลิเภา

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ต้นทุนงานจักสานย่านลิเภาในโครงการส่งเสริมศิลปาชีพพบว่า

1) วิเคราะห์ต้นทุนผลิตงานจักสานย่านลิเภาในโครงการส่งเสริมศิลปาชีพ ในการผลิตกระบะเป่าย่านลิเภา ขนาดใหญ่ 1 ใบ ประกอบด้วย

วัตถุดิบย่านลิเภาจำนวน 100 เส้นราคาเส้นละ 2 บาท 200 บาท

ค่าแรงงานทางตรงในการจักสานจำนวน 90 วัน ๆ ละ 112.50* บาท 10,125 บาท

ค่าใช้จ่ายผลิต :-

ค่าไฟฟ้า 100 บาท

ค่าน้ำยาเคลือบกระบะเป่า 20 บาท

ค่าเสื่อมราคาวัสดุอุปกรณ์ 10 บาท 130 บาท

ต้นทุนผลิตต่อใบ 10,455 บาท

หมายเหตุ* คำนวณจากค่าแรงงานขั้นต่ำวันละ 300 บาท ในการทำงาน 8 ชั่วโมงโดยเฉลี่ย ชั่วโมงละ 37.50 บาท การจักสานย่านลิเภาโดยเฉลี่ยใช้เวลาวันละ 3 ชั่วโมง (37.50 x 3 ชั่วโมง)

2) วิเคราะห์ต้นทุนการตกแต่งผลิตภัณฑ์ย่านลิเภาเพื่อให้พร้อมในการจำหน่าย ประกอบด้วย

ตารางที่ 1 การคำนวณต้นทุนการตกแต่งผลิตภัณฑ์จักสานย่านลิเภา

ผลิตภัณฑ์	ต้นทุนการตกแต่งต่อใบ			ต้นทุนรวม
	วัสดุตกแต่ง	ค่าแรงงาน	ค่าใช้จ่ายผลิต	
กระเป๋าย่านลิเภา	ค่าถมเงินถมทอง 1,200 บาท ค่าผ้าบุกระเป๋ 100 บาท ค่าวัสดุตกแต่ง 260 บาท ค่ากระดาษรองกระเป๋ 20 บาท ค่ากาวประกอบชิ้นส่วน 15 บาท ค่าแล็กเกอร์ 5 บาท	ค่าตกแต่งกระเป๋าย่านลิเภา 1,000 บาท	ค่าเสื่อมราคา :- -สว่านไฟฟ้า 11.2 บาท -เตารีด 1.40 บาท -กรรไกร 1.60 บาท -มีด 0.40 บาท -คีม 1.60 บาท ค่าไฟฟ้า 20 บาท	*2,636 บาท **1,436 บาท
	*รวม 400 บาท (ไม่รวมค่าถมเงินถมทอง) **รวม 1,600 บาท (รวมค่าถมเงินถมทอง)	1,000 บาท	36.20 บาท	

*ราคาต้นทุนรวมค่าถมเงินถมทอง **ราคาต้นทุนไม่รวมค่าถมเงินถมทอง

กรณีไม่รวมค่าถมเงินถมทองมีต้นทุนการผลิตผลิตภัณฑ์ ต้นทุนการตกแต่งผลิตภัณฑ์ ต้นทุนหลังการผลิต (ต้นทุนด้านการตลาด)

ต้นทุนการผลิตผลิตภัณฑ์ย่านลิเภา	10,455 บาท
ต้นทุนการตกแต่งผลิตภัณฑ์ย่านลิเภา	1,436 บาท
ต้นทุนหลังการผลิตย่านลิเภา	<u>120 บาท</u>
รวมต้นทุนการผลิตย่านลิเภาต่อไป	<u>12,011 บาท</u>

กรณีรวมค่าถมเงินถมทองมีต้นทุนการผลิตผลิตภัณฑ์ ต้นทุนการตกแต่งผลิตภัณฑ์ ต้นทุนหลังการผลิต (ต้นทุนด้านการตลาด)

ต้นทุนการผลิตผลิตภัณฑ์ย่านลิเภา	10,455 บาท
ต้นทุนการตกแต่งผลิตภัณฑ์ย่านลิเภา	2,636 บาท
ต้นทุนหลังการผลิตย่านลิเภา	<u>120 บาท</u>
รวมต้นทุนการผลิตย่านลิเภาต่อไป	<u>13,211 บาท</u>

ในการผลิตงานจักสานย่านลิเภาต้นทุนที่สูงคือค่าแรงงานเนื่องจากเป็นงานฝีมือที่ต้องใช้แรงงานช่างในการทำทั้งหมด การใช้เวลาในการทำจะขึ้นอยู่กับความยากง่ายของลวดลายที่ทำ หากลวดลายมีความซับซ้อนช่างจักสานก็จะใช้เวลาในการทำนานขึ้น ต้นทุนดังกล่าวส่งผลให้มูลค่าของงานจักสานย่านลิเภาจำหน่ายได้ราคาที่สูงขึ้นด้วย

3) กระบวนการสร้างมูลค่าเพิ่มผลิตภัณฑ์จักสานย่านลิเภา

กระบวนการสร้างมูลค่าเพิ่มผลิตภัณฑ์จักสานย่านลิเภาประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ 1 การสำรวจความต้องการของตลาดจำแนกกลุ่มลูกค้าเป็นกลุ่มตลาดบนและลูกค้ากลุ่มตลาดล่าง โดยการสร้างแบรนด์ให้ผลิตภัณฑ์เน้นตลาดบนเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีความสวยงามประณีตมีคุณค่าทางจิตใจและผลิตภัณฑ์จากตลาดล่างที่เน้นความเป็นผลิตภัณฑ์ของชุมชนที่มีจุดเด่น การสื่อสารทางการตลาดให้เน้นที่เป็นผลิตภัณฑ์เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม วัสดุธรรมชาติ ส่งเสริมชุมชนให้มีรายได้เพิ่มเป็นการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส เชื่อมโยงเรื่องราวของผลิตภัณฑ์ให้มีความแตกต่าง

ขั้นตอนที่ 2 การปรับรูปแบบย่านลิเภาโดยนำออกแบบผลิตภัณฑ์ตามกลุ่มตลาด เช่น เป็นผลิตภัณฑ์ของใช้ในห้องพัก โรงแรม รีสอร์ท เป็นกล่องกระดาษทิชชู ที่รองแก้ว โคมไฟ ที่ตกแต่งกรอบรูป รวมถึงของที่ระลึกที่กลุ่มลูกค้าที่เข้ามาพักซื้อกลับไปเป็นของฝากได้ เป็นต้น โดยเพิ่มประโยชน์ใช้สอยผลิตภัณฑ์จักสานย่านลิเภาให้แก่กลุ่มลูกค้ามากขึ้น

ขั้นตอนที่ 3 การออกแบบโดยใช้นวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์เข้ามาจัดทำชิ้นงานและมีการใช้วิศวกรรมออกแบบเพื่อให้ผลิตภัณฑ์สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการตกแต่งเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มได้ควรสื่อสารแหล่งที่มาของวัตถุดิบและกรรมวิธีการทำ ควรทำการผลิตในรูปแบบที่ใช้งานได้โดยเชื่อมโยงกับประเพณี วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

ความเป็นสิริมงคล ด้านความเป็นศิลปะร่วมสมัยและเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น ผลิตภัณฑ์จักสานย่านลิเภาที่มีรูปแบบใหม่ ประยุกต์ใช้กับผลิตภัณฑ์อื่นและการเพิ่มช่องทางจัดจำหน่าย ขั้นตอนที่ 4 ผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่กับลูกค้ากลุ่มใหม่ที่เพิ่มคุณค่าและมูลค่าผลิตภัณฑ์

กระบวนการสร้างมูลค่าเพิ่ม

1) สำรวจความต้องการของตลาด	2) ปรับรูปแบบโดยนักออกแบบผลิตภัณฑ์	3) การออกแบบโดยช่างวัดกรรม	4) ผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่
----------------------------	------------------------------------	----------------------------	------------------------

ภาพที่ 1 กระบวนการสร้างมูลค่าเพิ่มผลิตภัณฑ์จักสานย่านลิเภา

กระบวนการสร้างมูลค่าเพิ่มผลิตภัณฑ์จักสานย่านลิเภาจะมีต้นทุนส่วนเพิ่มที่เกี่ยวกับต้นทุนทางการตลาด จากการสำรวจความต้องการของกลุ่มลูกค้า การออกแบบผลิตภัณฑ์โดยใช้นวัตกรรมตลอดจนการใช้การสื่อสารทางการตลาดเพื่อให้เข้าถึงกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย ซึ่งต้นทุนในส่วนนี้จะเพิ่มเข้ามาจากต้นทุนทางการผลิตทำให้ต้นทุนมีมูลค่าสูงขึ้น แต่หากมีการเปรียบเทียบต้นทุนที่เพิ่มขึ้นกับโอกาสและศักยภาพของผลิตภัณฑ์จักสานย่านลิเภาในระยะยาว จะมีความคุ้มค่าในการพัฒนาผลิตภัณฑ์

การอภิปรายผล

ต้นทุนที่เกิดขึ้นในการเริ่มจักสานย่านลิเภาประกอบด้วยวัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรงและค่าใช้จ่ายผลิตตามการจำแนกของ Archawanantakul (2017, P.5) ซึ่งจากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่า ต้นทุนการผลิตส่วนใหญ่อยู่ที่ค่าแรงงานเนื่องจากเป็นงานฝีมือที่ใช้แรงงานคนทั้งหมดในการจักสาน หากเป็นลวดลายที่ยากหรือซับซ้อน ช่างสานใช้เวลาในการทำงาน ตรงกับข้อมูลในการจักสานย่านลิเภา “การสร้างผลิตภัณฑ์นั้นค่อนข้างจะใช้เวลาานแต่เมื่อเทียบกับมูลค่าที่ได้รับกลับมานั้นก็นับว่าคุ้มค่าต่อเวลาที่เสียไปเป็นอย่างมาก” (International Center for the Arts., 2021) ส่วนต้นทุนการตกแต่งผลิตภัณฑ์เพื่อให้พร้อมในการจำหน่าย จำแนกเป็นต้นทุนการผลิตเช่นเดียวกัน วัตถุดิบจะเป็นในส่วนของการตกแต่งผลิตภัณฑ์ ค่าแรงงานเป็นค่าช่างที่ประกอบของตกแต่งเข้ากับผลิตภัณฑ์ย่านลิเภา ค่าใช้จ่ายผลิตประกอบด้วย ค่าเสื่อมราคาวัสดุอุปกรณ์และค่าไฟฟ้าที่ใช้ในการทำงาน ในส่วนของวัตถุดิบหากเป็นการใช้เครื่องมือเงินหรือเครื่องมือทองในการตกแต่งราคาจะสูงตามขึ้น ค่าแรงงานในการตกแต่งมีราคาเท่ากันทุกผลิตภัณฑ์ ค่าใช้จ่ายผลิตจากค่าเสื่อมราคาวัสดุอุปกรณ์ในการตกแต่ง

กระบวนการสร้างมูลค่าเพิ่มผลิตภัณฑ์จักสานย่านลิเภาจากการสำรวจความต้องการของตลาดเพื่อให้การผลิตตรงกับกลุ่มลูกค้าเป้าหมายโดยนำวิธีการปรับเปลี่ยนรูปแบบ การใช้นวัตกรรม การเชื่อมโยงกับศิลปะวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น และการสื่อสารการตลาด การปรับรูปแบบผลิตภัณฑ์ควรมีการออกแบบผลิตภัณฑ์ให้เกิดความแตกต่างและหลากหลาย การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ได้แก่ 1) การพัฒนาต่อยอดหรือสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ให้มีมูลค่าสูงขึ้นอาจอยู่ในรูปแบบการพัฒนาผลิตภัณฑ์หน้าตา คุณประโยชน์ หรือการส่งเสริมการขาย 2) การขยายตลาดหรือการหากลุ่มลูกค้าใหม่โดยการเสนอขายสินค้าให้กับกลุ่มลูกค้ารายใหม่ (Creating added value products, 2021) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Rodchuen (2017) การออกแบบผลิตภัณฑ์จักสานไม้ไผ่โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วิสาหกิจชุมชนกลุ่มจักสานพื้นบ้าน บ้านดงชะพลู ตำบลบางมะฝ่อ อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งผลการวิจัยได้มีการออกแบบผลิตภัณฑ์ จำนวน 15 แบบ ให้ตรงตามความต้องการตลาด การใช้นวัตกรรมในการสร้างมูลค่าเพิ่มในด้านผลิตภัณฑ์ ช่องทางการจัดจำหน่าย สอดคล้องกับงานวิจัยของ Changjayraja, et al. (2017) กระบวนการเรียนกับการบริการวิชาการผ่านการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการที่มีทั้งการถ่ายทอดเทคโนโลยีและการพัฒนาเทคโนโลยีแบบมีส่วนร่วมทำการขยายผลการเรียนรู้สู่การปฏิบัติการทดลองด้วยตนเอง ซึ่งหากทางกลุ่มจักสานย่านลิเภาได้มีการใช้นวัตกรรมในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์จะทำให้มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์จักสานย่านลิเภาได้มากขึ้น

การเชื่อมโยงกับศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นมีเรื่องราวที่มาของผลิตภัณฑ์เป็นแนวทางผลิตเดิมอยู่แล้วเช่นเดียวกับงานวิจัยของ Chumket (2017) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพทางการจัดการชุมชนอย่าง ยั่งยืนของชุมชนไทยมุสลิม อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัยพบว่าผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาขึ้นควรสื่อให้เห็นถึงผลิตภัณฑ์ที่เกิดมาจากภูมิปัญญาท้องถิ่น ทำให้ผลิตภัณฑ์มีคุณค่ามาตรฐาน เอกลักษณ์โดดเด่นเน้นเรื่องราว วิธีการดำเนินชีวิตของชาวบ้านไทยมุสลิมและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ด้านการสื่อสารการตลาด เป็นการใช้องค์ทางการตลาดเพื่อส่งเสริมกิจกรรมการขายและเป็นการเผยแพร่ผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่รู้จักแก่บุคคลทั่วไปโดยหากมีการเพิ่มตราสินค้าหรือช่องทางการจัดจำหน่าย จะเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์เช่นเดียวกับงานวิจัย Nomi, Charoenroop & Chainan (2019) งานวิจัยเรื่องการเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ของกลุ่มตะกร้าหวายบ้านทาทรายมูล ตำบลสันกลาง อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ตัวเดิม คือ ตะกร้าเอนกประสงค์ ให้มีรูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะกลุ่มเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์โดยผลิตภัณฑ์ของกลุ่มจะเน้นในเรื่องของคุณภาพของตัวสินค้าและประโยชน์ใช้สอย นอกจากนี้กลุ่มตะกร้าหวายได้เพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์โดยการสร้างตราสินค้าใหม่ โดยใช้ชื่อว่า “หวายตานั่น” และเพิ่มช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์อีก 1 ช่องทาง คือ การขายออนไลน์ผ่านโซเชียลมีเดีย Facebook โดยใช้ชื่อเพจว่า “ตะกร้าหวายตานั่น” เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Loyfah, Rakchop & Ruenphongphan (2019) งานวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์และการเพิ่มช่องทางการตลาดผ่านระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทอผ้าท้องถิ่นจังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัยพบว่าการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนส่วนใหญ่จะใช้แนวคิดในการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่เดิมในแต่ละพื้นที่นำมาบอกเล่าเรื่องราวความเป็นมาเพื่อใช้ในการต่อยอดในเชิงธุรกิจได้เป็นอย่างดี ในด้านผู้ซื้อให้ความสนใจในผลิตภัณฑ์ที่มีประโยชน์ใช้สอยได้มีเรื่องราวความเป็นมาที่สร้างความแตกต่าง การส่งเสริมการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์เชิงพาณิชย์อาจต้องใช้การบูรณาการกับงานภาพลักษณ์อื่น เช่น การท่องเที่ยวโดยชุมชน การพัฒนาเพื่อให้ได้รับการรับรองตามมาตรฐานหรือการส่งเสริมให้เป็นสินค้าส่งออก เป็นต้น

จากกระบวนการสร้างมูลค่าเพิ่มผลิตภัณฑ์จักสานย่านลิเภาจะเห็นได้ว่ามีต้นทุนที่เกิดขึ้นในส่วนของการตลาด การออกแบบผลิตภัณฑ์และการสื่อสารทางการตลาด ซึ่งต้นทุนเหล่านี้เป็นต้นทุนที่เกิดขึ้นแล้วใช้ประโยชน์ได้ในระยะเวลานานจึงต้องใช้การตัดจำหน่ายต้นทุนออกมาในแต่ละปีเพื่อคำนวณเป็นต้นทุนของผลิตภัณฑ์แต่ละประเภท เช่น ค่าการออกแบบผลิตภัณฑ์เมื่อเกิดขึ้นแล้วสามารถทำการผลิตผลิตภัณฑ์ได้จำนวนมาก ค่าการสื่อสารการตลาดทำให้เกิดผลต่อกลุ่มลูกค้าจำนวนมากซึ่งสามารถนำมาตัดเป็นต้นทุนของผลิตภัณฑ์ย่านลิเภาได้เช่นเดียวกันทางกลุ่มวิสาหกิจชุมชนต้องมีการนำต้นทุนที่เกิดขึ้นเหล่านี้ไปใช้ในการกำหนดต้นทุนและราคาจำหน่ายของผลิตภัณฑ์ให้เหมาะสมทั้งในการด้านจำนวนที่ทำการผลิตและราคาที่ใช้ในการจำหน่าย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. กลุ่มจักสานย่านลิเภาควรนำผลการวิเคราะห์ต้นทุนไปใช้ในการวางแผนการผลิตเพื่อจำหน่ายให้ได้กำไรเพิ่มขึ้นหรือการลดต้นทุนในส่วนที่สามารถลดลงได้เพื่อการวางแผนขยายตลาดสู่กลุ่มเป้าหมายใหม่ ซึ่งเป็นการผลิตที่ต้องสร้างความแตกต่างในกระบวนการผลิต โดยต้องมีการกำหนดราคาขายให้สอดคล้องกับต้นทุนและความต้องการของตลาด และสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ควรมีการถ่ายทอดองค์ความรู้ในการจักสานย่านลิเภาให้แก่เยาวชนรุ่นหลังที่อยู่ในท้องถิ่น เพื่อใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์แบบร่วมสมัยให้กับผลิตภัณฑ์ใหม่

2. ผู้ประกอบการที่จะใช้เป็นแนวทางในการปรับรูปแบบการผลิตผลิตภัณฑ์จักสานย่านลิเภาในแนวทางใหม่ให้ได้มีข้อมูลต้นทุนในการวางแผนและประมาณการผลิตผลิตภัณฑ์ย่านลิเภาแบบใหม่ออกสู่กลุ่มผู้บริโภคที่มีความต้องการใช้ผลิตภัณฑ์จากย่านลิเภา

3. หน่วยงานภาครัฐ กรมส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม กรมพัฒนาชุมชน หน่วยงานในท้องถิ่นที่ชุมชนตั้งอยู่ใช้เป็นแนวทางกำหนดการพัฒนาผลิตภัณฑ์จักสานย่านลิเภา

ข้อเสนอแนะการนำไปต่อยอดงานวิจัย

ผลการวิจัยนำไปใช้ในการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น การจักสานย่านลิเภาเพื่อเป็นการส่งเสริม รักษาอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้อยู่เป็นมรดกทางภูมิปัญญาของคนไทยและการทำงานวิจัยที่เป็นการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณทุนสนับสนุนการวิจัยจากสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ปีงบประมาณ 2562

References

- Anantawaraphong, A. (2017). *Research Principles for Product Development of Thai Wisdom*. Bangkok: Publisher of Chulalongkorn University. (in Thai)
- Archawanantakul, S. (2017). *Cost Accounting*. Bangkok: Thammasat University.
- Changjayraja, S., Chomsi, N., Changjayraja, R., Waiyabunya, P., Phattaphraiwan, S., Muangsimeangdi, B. ...Wibunma, S.(2017). *Process for enhancing the quality of participatory products of the Pga K'nyau community : In the case of Mae Por Ki Village, Tak Province* . (Research report). Lampang: Agricultural Technology research Institute Rajamangala University of Technology Lanan. (in Thai)
- Chumket, C. (2017). *Product Development from Local Wisdom to Increase an Efficiency of Community-Based Management with Sustainability in Thai-Muslim Village, Amphur Cha Am, Phetchaburi Province*. (Research report). Bangkok: Silpakorn University. (in Thai)
- Department of Business Development. (2020). *Creating added value products*. Retrieved 2021, March 11, form <https://www.dbd.go.th>. (in Thai)
- International Center for the Arts. (2021). *Li Pao basket making*. Retrieved 2021, March 12. form <https://www.sacict.or.th>. (in Thai)
- Loyfah, N., Rakchop, S. & Ruenphonphan, P. (2019). Guideline for Product Development and Increasing Marketing channels through E-commerce System for Thai Local textile community enterprises in Sisaket Province. *Journal of community development an Quality of life*, 8(1), 214-226. (in Thai)
- Na Ayutthaya, C., Luankaew, k., Lertrithikorn, N., Dandamrongkul, w. & Kanchanaraksa, N. (2018). *Community Enterprise Marketing*. Retrieved 2019 March 11, form http://www.dhevil.com/RU1/mce_mk_handouts.pdf. (in Thai)
- Nomi, J., Charoenroop, V. & Chainan, J. (2019). Value Added of Rattan Baskets in Thasaimun Village, Sanklang Sub-District, Phan District, Chiangrai. *Journal of social service*, 3(2), 17-24. (in Thai)

Rodchuen, N. (2017). *Designing the basketry bamboo products from local wisdom*.
Community Enterprise basketry local handicrafts of Baan Dongchaplu, Bangmafor
subdistrict, Krok Phra District, Nakhon Sawan Province. (Research report). Phitsanulok:
Naresuan University. (in Thai)
Thailand 4.0. (2021). Retrieved 2021, April 10, from <https://www.excise.go.th/cs/groups/public>. Local wisdom. (in Thai)

ผู้เขียน

ดร.มัลลิกา คงแก้ว

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
เลขที่ 1 หมู่ที่ 4 ตำบลท่าจั่ว อำเภอมะเณร
จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280
E-mail: malica_2011@hotmail.com

